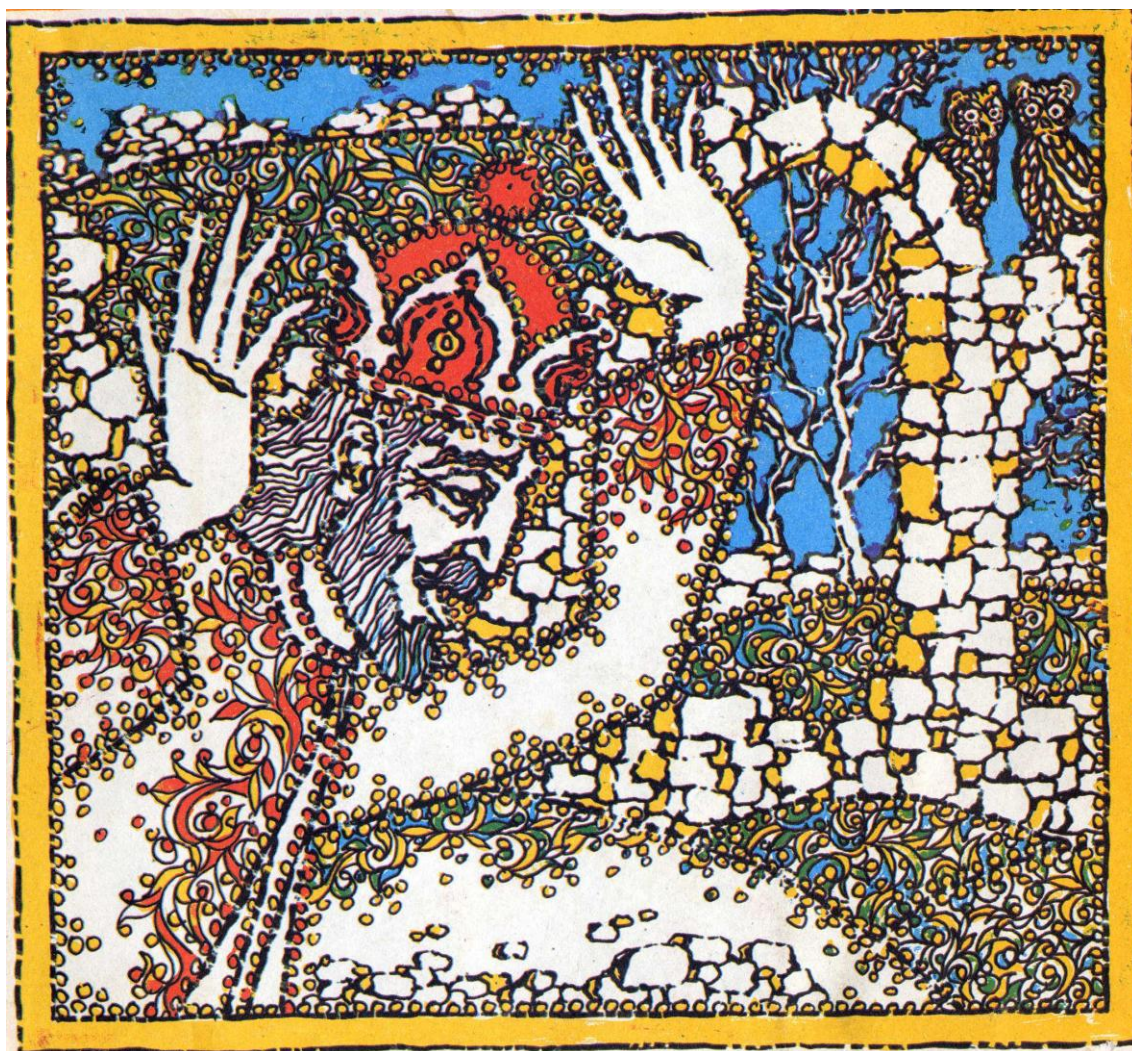

NİZAMİ GƏNCƏVİ

**NUŞİRƏVANLA VƏZİRİ VƏ
BAYQUŞLARIN SÖHBƏTİ**

BAKİ GƏNCLİK-1989

Nuşirəvan qoşunla çıxmışdı bir gün ova,
Ayrıldı dəstəsindən atla ov qova-qova.
Şahın yaxın həmdəmi artıq yalnız vəzirdi,
Hər ikisi at çapıb, ovlaqda ov gəzirdi.
Çatdı düşmən qəlbi tək viranə bir yurda şah,
Tapardı axtardığı hər şikarı burda şah.

İki bayquş səs-səsə verərək ulayırdı,
Qəlbləri şah qəlbi tək nəşə «arzulayırdı».
Şah soruşdu vəzirdən: «Nə danışır bu quşlar?
Bir-birinə nə deyir, nə söyləyir bayquşlar?»
Vəzir cavab verdi ki: «Zamana şahsan özün,

Hər hikmətdən, hər sirdən çoxdan agahsan özün.
Səsləri nə müsibət, fəlakət salmır yada?
Nigah-kəbin, cer-cehiz söhbəti var arada.
Bu quş onun oğluna ərə verir qızını,
İndi başlıq istəyir işə salıb ağzını:
«Bu xaraba kənd nədir, bir qıza azdır»,— deyir.
«Kəbin haqqı» bir neçə xaraba yazdır»,— deyir.
Elçi gələn quş deyir: «Şərikəm hər sözünə,
Şahın zülmkarlığı bəllidir yer üzünə.
Qanlar tökən görürəm şahı gündə yenə mən.
Yüz min belə xaraba kənd verərəm sənə mən».

Bu sözlər atəş kimi yandırdı, yaxdı şahı,
Elə fəğan qopardı göylərə qalxdı ahı.
Ağladı, ikiəlli qapaz saldı başına,
Nahaq qanlar zalımı qərq edər göz yaşına,
Zülmünü yada salıb, dişlədi barmağını:
«Quşlar da eşidibdir zülmünün sorağını.
Var üçün insan nəsli bu obadan silindi.
Toyuq qaqqıldayırdı, bayquş ulayır indi.

Dünyaya uçmuşam ki, qəflətdəyəm hələ mən.
Peşman-peşman başıma gərək döyəm hələ mən.

El varını soymuşam, xalqa divan tutmuşam,
Ölməyi, son mənzili büsbütün unutmuşam.
Talan, qarət dalınca haçanacan qaçım mən,
Əməlimlə, başıma olmaz oyun açım mən?
Şahlığı, məmləkəti tanrı verib baxtıma.
El nifrət yağdırməsın qoy tacıma, taxtıma.
Mis deyil, qızıl sikkə nəşib olub adıma.

Bu qədər haqsızlıqla haqq çatarmı dadıma?!
Zülmkar tək tanınım eldə, obada niyə?

Ömrü zülmkarlıqla verim mən bada, niyə?
İndən-belə qəlbimdə mərhəmət olsun gərək,
Tanrıya, ya özümə bir hörmət olsun gərək.
Haqsızlığın həddini lap aşmışam daha mən,
El gözündə dönəcəm ən yaramaz şaha mən.
Yanmalıyam, yanmalı, gör kimə yanır qəlbim?!
Qiyamətdə yanacaq qəlbimə yanır qəlbim.
Qılıncımla elləri biçməyim bəsdə daha,
Alçaldıb, insan qanı içməyim bəsdə daha.
Talançıyam, fəxr edib əyəcəyəm özümü?
Qiyamətdə sorsalar, döyəcəyəm gözümlü.
Xəcalətəm, mümkünmü daha şadlana qəlbim?
Daşqəlbliyəm, mümkünmü dönməsin qana qəlbim?
Qaxıncam, nalə, fəryad qopardığım budur, bu!
Qiyamətə özümlə apardığım budur, bu!
Öz köhlənim özümü tapdayacaq orada,
Can zülmün cəzasına tablayacaq orada?
Saysız xəznə yığmışdı qılıncının zoruna,
Ondan Samla Firidun nə apardı goruna?
Dünyaca var-dövlətim sayılarmı dünyada?
Dünyadan apardığım bir şey varmı dünyada?»
Şah bir odlu məşəldi, yandı yalı köhlənin,
Nəfəsindən əridi polad nalı köhlənin.
Şahanə dəbdəbəylə sarayına yetişdi,
Şəfqətilə hamının harayına yetişdi.
Biryolluq qələm çəkdi bac-xəracın üstündən,
Son qoydu haqsızlığa, ellər çıxdı pis gündən.
Ədalət göstərərək atdı sitəmkarlığı,
Ömürlük arzusuydu elin bəxtiyarlığı.
Taleyin imtahanı canını alan oldu,

Ədalətli dünyada əbədi qalan oldu.
Ülviyyət aləmində yenə də şahdır özü,
Şan-şöhrət sikkəsinə yazıldı «adil» sözü.
Bəxtiyar hökmdardı, tarixdə qaldı adı,
Kim ki adil şah oldu, belə ucaldı adı.

Hər ürəyi sevindir, xürrəm yaşa dünyada,
Tanrı qoymaz ki, dəysin oxun daşa dünyada.
Günəşi oyadanlar xoşbəxt olsun sayəndə,

Dosta səadət olsun fikrin, zikrin, qayən də,
Dərdlərin təbibisi ol, məlhəm qoy hər yaraya,
Yiyələni taxta, taca, həşəmətli saraya.
Eşqinlə atəşə dön, nifrətinlə buza dön,
El yolunda günə dön, aya dön, ulduza dön.
Yaxşılığı əzəldən adət etsən özünə,
Yaxşılığın hər yanda qapı açar üzünə.
Hər əməlin üstündən sanma keçəndi dövran,
Hər yaxşını, yamanı yaxşı seçəndi dövran.
Ülviyyətə qulluq et, günah dalınca varma,
Günahkar insan kimi boyun büküb yalvarma.
Ömür keçib gedəndi, dünya qalandı sənə?
Ülviyyətə sədaqət şərəfdi, şandı sənə.
Hər üzrün, yalvarışın — hiylə, kələk, aldanış,
Quru sözdən nə çıxar? İşdən, əməldən danış.
İşlər sözlə düzəlsə, hər iş də düz gələrdi,
Nizami hünəriylə göylərə yüksələrdi.

Kiçikyaşlı məktəblilər üçün

Bədii redaktoru *N. Rəhimov*

Texniki redaktoru *L. Qarayeva*

Korrektoru *A. Əhədova*

İB №2239

Yığılmağa verilmiş 27.04.89. Çapa imzalanmış 29.05.89. Kağız formatı 70X90 Ofset kağızı. Ədəbi qarnitur. Ofset üsulu. Şərti ç/v. 1,17. Rəngli şərti ç/v 6,22. Uçot nəşr v. 1,52. Tirajı 50.000.

Sifariş 109. Qiyməti 15 qəp.

Azərbaycan SSR Dövlət Nəşriyyat Poliqrafiya və Kitab Ticarəti İşləri Komitəsi.

«Gənclik» nəşriyyatı Bakı, Hüsü Hacıyev küçəsi, 4.

4 №-li Bakı kitab mətbəəsi. Aşiq Ələskər küçəsi, 17.